

CZŁOWIEK I PRZESTRZEŃ W STRATEGII ROZWOJU MOŻLIWOŚĆ ZASTOSOWANIA DOŚWIADCZEŃ LONDYŃSKICH W POLSCE

HUMAN AND SPATIAL COMPONENTS IN A LOCAL DEVELOPMENT STRATEGY, POSSIBILITIES FOR THE LONDON EXPERIENCE'S APPLICATION IN POLAND

Agnieszka Zimnicka

dr inż. arch.

Zachodniopomorski Uniwersytet Techniczny
Wydział Budownictwa i Architektury
Zakład Urbanistyki, Planowania Regionalnego i Zarządzania

STRESZCZENIE

Tworzenie strategii rozwoju w polskich gminach powoli ewoluuje ku prawdziwemu modelowi partycypacyjnemu, ale i zaczyna uwzględniać elementy przestrzenne. Przykłady brytyjskie pokazują, że mimo iż jest to droga pełna wyzwań i kompromisów, nie ma z niej odwrotu. Potrzebne są: dobra wola, technika, szerokie fronty działań: od polityki po edukację. Zastosowane rozwiązania mogą zostać przeniesione na grunt polski i przyczynić się do poprawy praktyki planowania rozwoju.

Słowa kluczowe: planowanie rozwoju, strategia rozwoju, partycypacja społeczna.

ABSTRAKT

The creation of core strategies in Polish boroughs slowly evolves not only towards a participation model, but also introduces spatial elements to it. British examples demonstrate that this is a way of full of challenges and compromises, but there is no alternative to it. Essential elements are: a good will, technique, supported with a wide range of activities: from policies to education. These experiences could be transferable and contribute to the improvement of Polish practice of planning local development.

Key words: development planning, core strategy, community participation.

PLANOWANIE STRATEGICZNE: O MIESZKAŃCACH, DLA MIESZKAŃCÓW, ALE CZY Z MIESZKAŃCAMI?

Strategie rozwoju przygotowywane zwykle z perspektywą 15-20 lat, stanowią fundament dla kreowania lokalnych polityk oraz tworzenia wieloletnich planów inwestycyjnych.

W miarę upływu czasu, a tym samym zmieniających się uwarunkowań – tak politycznych jak i społeczno-gospodarczych, strategie tracą swoje główne punkty oparcia i wymagają przededefiniowania. Przesunięcie ośrodka kreowania decyzji strategicznych bliżej społeczności lokalnej jest obecnie trendem powszechnym w Europie, a którego podwalin szukać należy w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Wielka Brytania w ostatniej dekadzie zaczęła szczególnie starannie przyglądać się i planować udział mieszkańców w tworzeniu strategii rozwoju. Ukoronowaniem tych procesów jest umocowanie prawne konsultacji społecznych w planach rozwoju¹ jako obowiązującego składnika Lokalnych Ram Rozwoju (LDF)² – dokumentów planistycznych opisujących strategię rozwoju w sposób zintegrowany. Wcześniej wiele gmin angielskich, na podstawie prawa o samorządzie lokalnym³, uchwalalo strategie rozwoju społecznego precyzujące sprawy podlegające konsultacjom oraz opisujące sposoby komunikacji z mieszkańcami⁴. Rok 2004 przyniósł kolejną rewolucję w postaci poprawki do Ustawy o planowaniu miast i wsi⁵, a mianowicie konieczność uwzględniania przestrzeni w szerszym rozumieniu niż tylko gospodarki gruntami.

Nowe myślenie o planowaniu, to szeroki udział społeczny oraz większy nacisk na lokalizowanie i ilustrowanie kluczowych elementów planów rozwoju poprzez nadanie im konkretnych wymiarów geograficznych, charakteru zintegrowanego – skoordynowanego wielodyscyplinarnie, nastawionego na realizację oraz o silnej tożsamości lokalnej. Takie przestrzenne podejście ułatwia również konsultacje, ponieważ przekaz wizualny jest łatwiejszy w odbiorze przez osoby bez specjalistycznej wiedzy urbanistycznej. Łatwiejsza i bardziej przejrzysta jest koordynacja działania służb publicznych.

Przestrzenny był Plan dla Londynu z roku 2005⁶ i jego kolejne poprawki. Angielskie władze lokalne po kolei zatwierdzają zestawy dokumentacji bogato ilustrowanych i szeroko konsultowanych społecznie.

Rozmowa bezpośrednia jako zanikająca forma konsultacji

Dotychczasowe doświadczenia związane z konsultacjami społecznymi różnorodnych dokumentów wykazują, że klasyczne sposoby komunikacji z mieszkańcami dają zwykle podobne rezultaty, czyli mniej więcej stały skład osobowy na spotkaniach. Wielu mieszkańców traktuje je jako spotkania interwencyjne, szansę na spotkanie bezpośrednie z urzędnikami, radnymi dla załatwienia konkretnej sprawy. Są i tacy, którzy chcą po prostu zaspokoić swoje potrzeby emocjonalne, skupić na sobie uwagę słuchaczy. Wielu uczestników konsultacji nie zdaje sobie do końca sprawy z rzeczywistej wagi ich osobistych opinii i jest zaskoczonych tym, że nie są one decydujące, a jedynie służą jako głos doradczy właściwym reprezentantom wszystkich mieszkańców, czyli radnym. Nie oznacza to, że należy zniechęcać aktywnych członków społeczeństwa do działania, ale chodzi o to, aby było jasne, że wiążące decyzje podejmują ci aktywiści, którzy w sposób demokratyczny uzyskali prawo do reprezentowania poglądów wyborców. Niejednokrotnie

¹ Statutory Instruments 2006 No. 1281 (C. 43); Town And Country Planning; The Planning and Compulsory Purchase Act 2004 (Commencement No. 9 and Consequential Provisions) Order 2006, Parlament Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, podpisany przez Królową 13 maja 2004

² Local Development Framework to zbiór dokumentów planistycznych formułujących politykę rozwoju prowadzoną przez samorząd

³ Local Government Act 2000 (C.22), Parlament Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, podpisany przez Królową 28 lipca 2000

⁴ Jak na przykład: London Borough of Croydon, "Croydon's Statement of Community Involvement", Croydon, sierpień 2007; London Borough of Greenwich, "Local Development Framework – Adopted Statement of Community Involvement", Greenwich, marzec 2009; The Royal Borough of Kensington and Chelsea, "Local Development Framework, Community Involvement", Londyn, grudzień 2007.

⁵ Town and Country Planning Act 1990 (C.8), Parlament Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, podpisany przez Królową 24 maja 1990

⁶ Mayor of London, "The London Plan 2005", Londyn 2005; Mayor of London, "The London Plan – Draft Replacement Plan", Londyn, 2009;

uczestnictwo w konsultacjach przeradza się w prawdziwe zaangażowanie, w przejście ze strony opiniodawczej na stronę działania. Jednak wielokrotnie częściej aktywność na arenie lokalnej ogranicza się do przekazania swojego punktu widzenia.

Il. 1. Spotkanie konsultacyjne w sprawie strategii rozwoju, Fairfield Halls 27.02.2010. Dyskusja wokół konkretnych rozwiązań przestrzennych. Źródło: London Borough of Croydon 2010

Fig. 1 Core strategy consultation meeting, 27 February 2010. Discussion focused by spatial issues. Source: London Borough of Croydon, 2010

Il. 2. Ilustracja szerszego kontekstu przestrzennego wybranych elementów strategii. Źródło: Vincent Lacovara, Core Strategy options and issues, London Borough of Croydon, 2010

Fig. 1 Illustration of wider spatial context of core strategy. Source: Vincent Lacovara, Core Strategy options and issues, London Borough of Croydon 2010

Dlatego kluczowe jest ustalenie z góry celu, w jakim konsultacje są prowadzone i które grupy społeczne powinny się wypowiedzieć. Dopiero wtedy można właściwie dobrać sposób kanał komunikacji. Współczesne media oferują wiele możliwości w tym zakresie. Pomimo że nadal organizowane są spotkania bezpośrednie, a internetowe strony oficjalne pozwalają na płynny przekaz informacji, wiadomo, że to nie wystarcza. Aby dotrzeć do maksymalnej liczby odbiorców, gminy brytyjskie:

- korzystają ze specjalistycznych narzędzi internetowych, takich jak planning portal⁷ (ogólnobrytyjski portal służący do składania podań o pozwolenie na budowę oraz przeglądania planów lokalnych) czy limehouse⁸ (popularna wśród gmin platforma internetowa dla publicznej konsultacji dokumentów);
- tworzą serwisy na portalach społecznościowych takich jak Twitter, Facebook, My-space;
- wydają biuletyny informacyjne;
- organizują spotkania bezpośrednie, także w ramach większych imprez o charakterze lokalnym, stosując nie tylko metody konwencjonalnych rozmów, ale np. wprowadzając kabiny umożliwiające zapis opinii za pomocą kamery video;
- prowadzą blogi dotyczące spraw lokalnych;

⁷ <http://www.planningportal.gov.uk>

⁸ <http://limehousesoftware.co.uk/>

- zakładają interaktywne strony pozwalające na dialog między urzędem a mieszkańcami i na wymianę opinii na poziomie społecznym.

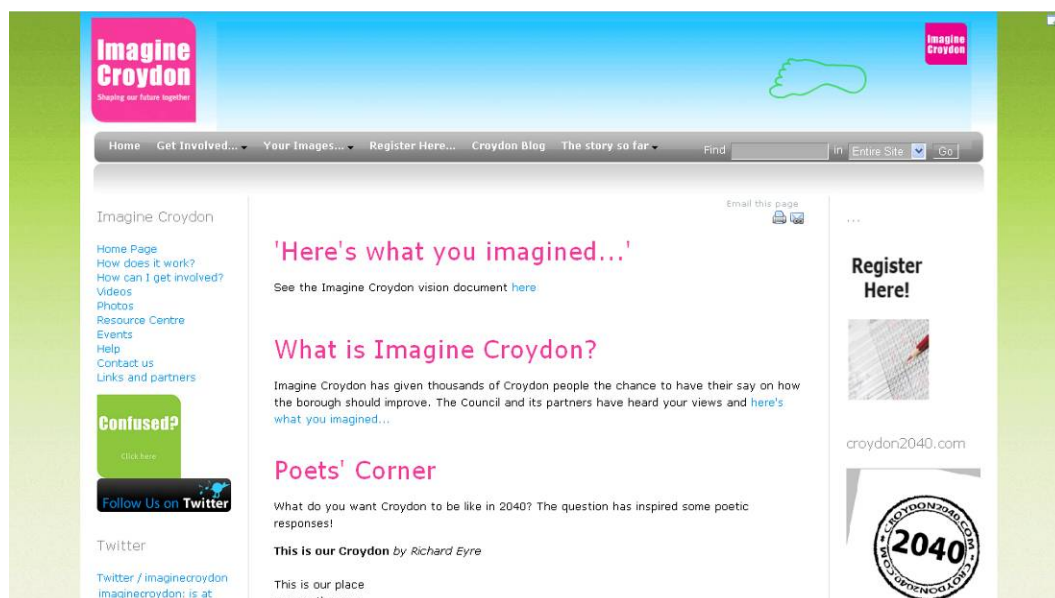
Ponad 280 gmin brytyjskich korzysta z jednolitego oprogramowania umożliwiającego prowadzenie konsultacji dokumentów online. Dzięki niemu uprawnieni urzędnicy mogą umieszczać dokumenty online, a czytelnicy, po uprzednim zarejestrowaniu – udzielać swoich opinii oraz wносить poprawki.

Wszystkie gminy korzystają z tzw. planning portal – narzędzia umożliwiającego składanie online pozwoleń na budowę oraz z lokalnych systemów informacji, dzięki którym wszystkie aplikacje są jawne a proces uzyskiwania pozwolenia – przejrzysty. Mieszkańcy zainteresowani rozwojem przestrzennym mogą na bieżąco obserwować rozwój wydarzeń w interesującej ich okolicy oraz przedstawiać swoje komentarze na temat inwestycji na pobliskich terenach. Informacje na temat złożonych wniosków o pozwolenie planistyczne⁹ są również wysyłane listownie do najbliższych sąsiadów oraz umieszczane na widoku publicznym (np. przytwierdzone do znaku drogowego lub lampy przy granicy nieruchomości w miejscu planowanej inwestycji).

Powszechny udział w planowaniu

Gmina Croydon w ramach przygotowywania wizji rozwoju przeprowadziła szeroką akcję pt. „Wyobraź sobie Croydon”¹⁰.

Celem konsultacji było określenie wspólnej wizji rozwoju zdolnej zjednoczyć mieszkańców gminy. Dlatego kluczowym elementem było dotarcie do jak największej liczby respondentów zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych. Konsultacje zlecono prywatnej firmie zewnętrznej w drodze przetargu. Firma ta ściśle współpracowała z Urzędem – Wydziałem Spraw Społecznych i Wydziałem Planowania, Regeneracji i Konserwacji.

Il. 3. „Wyobraź sobie Croydon”, strona główna. Źródło: www.imaginecroydon.com/Wiki/tiki-index.php

Fig. 3 Imagine Croydon, the home page. Source: www.imaginecroydon.com/Wiki/tiki-index.php

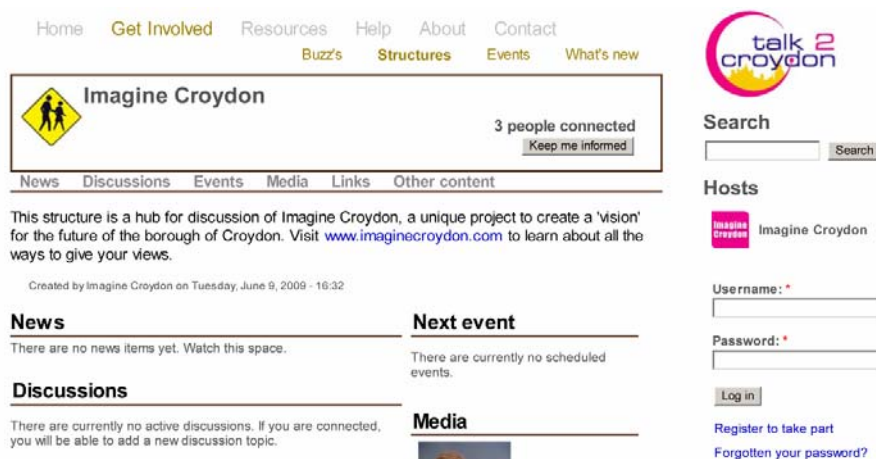
⁹ planning permission

¹⁰ <http://www.imaginecroydon.com/Wiki/tiki-index.php>

Konsultacje prowadzono wielokanałowo w formie:

- warsztatów dla poszczególnych grup fokusowych: radnych, urzędników, środowisk biznesu, edukacji itp., organizowanych w ramach istniejących kanałów wymiany informacji;
- strony internetowej, gdzie można było zapoznać się na bieżąco z harmonogramem, postępem i rezultatami prac;
- dyskusji na forach internetowych i w serwisach społecznościowych, takich jak Twitter, Facebook;
- wywiadów i ankiet podczas imprez lokalnych; szczególnie popularny był wolno stojący pokój Wielkiego Brata, czyli przenośne studio filmowe, w którym mieszkańcy mogli nagrywać swoje wypowiedzi.

Kontynuacją konsultacji jest portal Talk2Croydon, w którym mieszkańcy w sposób interaktywny otrzymują i dostarczają informacji na temat gminy.

Il. 4. Serwis służący jako forum dyskusyjne o Croydon. Źródło: <http://www.talk2croydon.co.uk/imagine-croydon>

Fig. 4. A Web-service acting as a forum about Croydon. Źródło: <http://www.talk2croydon.co.uk/imagine-croydon>

Przez pół roku zgromadzono opinie ponad 20 000 osób (przy 380 000 mieszkańców). Takie akcje jak „Wyobraź sobie Croydon” są nie tylko źródłem informacji dla planistów i polityków, ale i sposobem na tworzenie i wzmocnienie tożsamości lokalnej. Każdy ma możliwość w nich uczestniczyć nie tylko ze względu na czas i ilość spotkań, ale i ze względu na różnorodność kanałów komunikacji.

PLANOWANIE STRATEGICZNE: DLA KONKRETNEJ GMINY, ALE CZY NA PEWNO W KONKRETNYM MIEJSCU?

Strategia rozwoju była dotychczas przedstawiana w tekstowym dokumencie opisującym zamierzenia samorządów w sposób dość ogólny, często schematyczny. Umieszczenie i zilustrowanie rozwoju w konkretnej lokalizacji pozwala na urealnienie planów oraz na skoncentrowaniu się mieszkańców na konkretnych problemach. Mniejsza abstrakcyjność planowania rozwoju, operowanie na poziomie miejsc i obrazów, ma na celu przybliżenie planów jego ostatecznym użytkownikom oraz zwiększenie szans na ich realizację.

Umieszczenie projektów związanych z rozwojem to także szansa na lepszą koordynację działań urzędu. W przypadku szeroko zakrojonej działalności planistycznej na poziomie planowania miejscowego czy przygotowania realizacji inwestycji wymaga to zinte-

growanego podejścia. Urząd gminy jest najważniejszym forum konsultacji między projektami i zaplanowania realizacji w sposób skoordynowany.

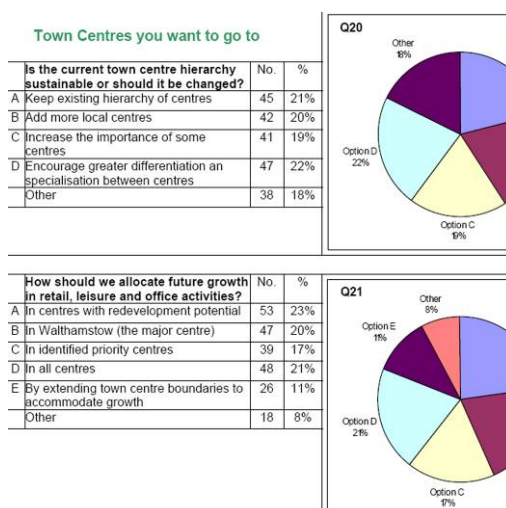
Miejsce jako pojęcie nieabstrakcyjne

Strategia rozwoju, mimo że budowana dla całej gminy, dotyczy w istocie całej hierarchii osiedli w jej granicach administracyjnych. Różnorodność i złożoność urbanistyczna oznacza zróżnicowanie i współzależność problemów i aspiracji. Poza tym wizja rozwoju gminy ma jednoczyć mieszkańców w realizacji wspólnych celów. Podstawową platformą porozumienia jest poczucie przynależności do wspólnoty problemów i aspiracji. Pierwszym obszarem poszukiwania takiej wspólnoty jest bezpośrednie sąsiedztwo, osiedle, miejscowość, potem centrum, w dalszej perspektywie inne obszary. Dlatego w celu skutecznego przeprowadzenia konsultacji w sprawie wizji rozwoju, lepszego zaplanowania miejsc spotkań z mieszkańcami, dla właściwej interpretacji wyników, należało je właściwie rozplanować w fizycznej przestrzeni gminy.

II. 3 Podział londyńskiej gminy Tower Hamlets na miejscowości. Źródło: Core Strategy 2025, London Borough of Tower Hamlets, Londyn 2008

Fig. 3 Places of Tower Hamlets. Source: Core Strategy 2025, London Borough of Tower Hamlets, London 2008

II. 4 Przykładowe pytania z materiałów konsultacyjnych do strategii. Źródło: Local Development Framework Outcomes of Questionnaire Survey for the Core Strategy – Issues and Options, London Borough of Waltham Forest, Londyn 2009

Fig. 4 Examples of questions from core strategy consultations. Source: Local Development Framework Outcomes of Questionnaire Survey for the Core Strategy – Issues and Options, London Borough of Waltham Forest, London 2009

W typowych gminach Wielkiego Londynu¹¹ większość granic historycznych siedlisk dawno zatarła się pod naporem urbanizacji. Istniejący wewnętrzny podział administracyjny nie oddaje w pełni faktycznego poczucia przynależności mieszkańców ani podziału na jednostki urbanistyczne w oczach architektów i urbanistów. Celem konsultacji społecznych jest więc opracowanie przestrzennej mapy miejscowości w ramach gminy, miejscowości, z którymi identyfikują się mieszkańcy, dla których tworzona będzie wspólna wizja rozwoju. Dzięki temu rozwój przestanie być pojęciem abstrakcyjnym, a dotyczyć będzie konkretnych miejsc i funkcji.

¹¹ Greater London

Konsultacje prowadzi się głównie poprzez Partnerstwa Sąsiedzkie¹², które ustanowiono w roku 2000 jako społeczne ciała doradcze otwarte dla uczestnictwa wszystkich mieszkańców danego terenu. Uczestnikami spotkań są także przedstawiciele władz samorządowych oraz Urzędu Gminy. Na terenie jednej gminy funkcjonuje kilka takich partnerstw reprezentujących po kilka administracyjnych osiedli, a więc ich zasięg terytorialny nie pokrywa się z granicami administracyjnymi.

Konsultacje przebiegają zwykle w trzech etapach. Są to: konsultacja mentalnych map z granicami miejscowości z Partnerstwami Sąsiedzкими, konsultacje powszechne oraz konsultacje i zatwierdzenie ostatecznego kształtu odrębnych jednostek przestrzennych przez radnych. W późniejszych pracach nad określeniem wizji rozwoju taki podział znacznie ułatwia skoncentrowanie się na konkretnych uwarunkowaniach i aspiracjach oraz przełożenie wytycznych strategicznych na zagospodarowanie przestrzenne, w tym na wytyczne dotyczące projektowania urbanistyki i architektury w danych jednostkach.

Przestrzeń globalna i lokalna

Potrzeba umiejscowienia działań to nie tylko sposób na skuteczniejsze konsultacje społeczne, ale także na koordynację projektów w ramach operacji urbanistycznych urzędu. Przykładowo, londyńska gmina Croydon w ramach realizacji założeń strategicznych przygotowuje plany miejscowe pięciu lokalizacji w śródmieściu. Wszystkie plany są ze sobą powiązane funkcjonalnie oraz przestrzennie. Terminarz projektowania jest zróżnicowany; propozycje mają charakter dynamiczny. Wszystkie masterplany powstają przy czynnym udziale: właścicieli nieruchomości i zarządców infrastruktury. Ich przedstawiciele są członkami zarządów poszczególnych projektów i współuczestniczą w podejmowaniu decyzji projektowych. Ponadto każdy projekt poddawany jest publicznym konsultacjom. To jednak nie wszystko. Wydział Planowania, Regeneracji i Konserwacji zorganizował serię spotkań koordynacyjnych projektantów i przedstawicieli zaangażowanych w realizację instytucji publicznych w celu umożliwienia bezpośredniej wymiany opinii, ustalenia punktów spornych oraz płaszczyzny do negocjacji rozwiązań projektowych pomiędzy konkretnymi przedsięwzięciami.

Il. 5 Koordynacja projektów urbanistycznych. Projektanci identyfikują obszary potencjalnej współpracy oraz strefy konfliktu. Źródło: London Borough of Croydon, 2009

Fig. 5 Coordination of masterplans. Designers identify potential areas of cooperation and conflict zones. Source: London Borough of Croydon, 2009

Il. 6 Umiejscowienie problemów i opcji w konkretnej przestrzeni. Źródło London Borough of Croydon, 2009

Fig. 6 Location of problems and options for development. Source: London Borough of Croydon, 2009

¹² Neighbourhood Partnerships

Dotychczasowo zorganizowano dwa warsztaty koordynacyjne - jeden ukierunkowany na identyfikację współzależności, drugi dotyczący przekształceń systemów transportowych. W rezultacie uzyskano uzgodnioną mapę zależności, priorytetów oraz pojedynczych zadań inwestycyjnych.

Innym przykładem działań z zakresu planowania zintegrowanego są procesy konsultacji wewnętrznych dokumentów planistycznych, podczas których pracownicy zespołów z różnych wydziałów są odpowiedzialni za realizację cząstkowych elementów strategii. Dla uzyskania właściwej recenzji dokumentów, zapewnienia zrozumienia i zaangażowania w realizację, organizowane są wewnętrzne dyskusje nad dokumentami bogato ilustrowane materiałem mapowym. Prawidłowa identyfikacja obszarów deficytu czy możliwości działania pomaga kreować nowe związki partnerskie i jasno określać kompetencje podczas realizacji projektów zawartych w części dotyczącej wprowadzania strategii w życie.

PODSUMOWANIE

Człowiek i miejsce są obecnie priorytetami w planowaniu brytyjskim. Udział społeczny realizowany jest poprzez:

- badania opinii publicznej,
- otwarte dyskusje i grupy fokusowe,
- wystawy,
- konferencje i spotkania publiczne,
- społeczne Panele Mieszkańców,
- panele specjalistyczne,
- strony internetowe,
- blogi, dyskusje na forach, Twitter, Facebook, MySpace i in.,
- głosowania na temat priorytetów i rozwiązań projektowych dotyczących niektórych inwestycji gminnych.

Głównym problemem jest dotarcie do jak największej grupy mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych. Młodzież potrzebuje nowego podejścia, współczesnych kanałów przekazu informacji. Udaje się to dzięki używaniu najnowszych narzędzi komunikacji międzyludzkiej, czyli portali społecznościowych.

Wymiar przestrzenny strategii realizowany jest poprzez ilustrowanie wszystkich zagadnień za pomocą map, a także szkiców obrazujących przyszłość w trzecim wymiarze. Dzięki temu każda strategia uzyskuje swoją tożsamość również jako dokument. To nowe podejście wymaga od planistów nowych umiejętności. Wiedza w tym zakresie oparta jest w największym stopniu na pozytywnych doświadczeniach, ponieważ ustawodawstwo w tym zakresie jest elastyczne. Wydaje się, że główny problem stanowią metodologia i technika ilustrowania strategii.

Komisja ds. Architektury i Środowiska Zabudowanego¹³ (CABE) propaguje najlepsze praktyki oraz przygotowuje publikacje edukacyjne dla poszczególnych uczestników planowania. W samym Londynie praktycy wymieniają się doświadczeniami oraz uczestniczą w specjalistycznych warsztatach w ramach Urban Design London (UDL) – jednostki szkoleniowej finansowanej ze składek gmin Wielkiego Londynu. Ponadto jeden z zespołów Londyńskiej Agencji Rozwoju: Design for London (DfL) oferuje swoje usługi eksperckie przy projektach realizowanych w gminach. Metodyka w zakresie uspołecznienia i uwzględniania elementów przestrzennych w planach rozwoju w Wielkiej Brytanii kształtuje się wraz z kolejnymi doświadczeniami urbanistów.

Człowiek i przestrzeń w planowaniu rozwoju to nie tylko postulaty ideologiczne, to również wyzwanie dla urbanistów, aby właściwie integrować planowanie. Nie wystarczy prawodawstwo, potrzebne są wiedza, metodyka, stała wymiana doświadczeń między prak-

¹³ Commission for Architecture and Built Environment (CABE)

tykami, przepływ informacji między instytucjami kształcącymi architektów i planistów a samorządami i organizacjami zawodowymi. Brytyjczycy zorganizowali te działania na szczeblach centralnym (CABE) i lokalnym (UDL, DfL). Trzeba zaznaczyć, że część tych inicjatyw to oddolne pomysły ze szczebla metropolitalnego.

Warto zaczerpnąć z doświadczeń brytyjskich i szukać możliwości:

- kreowania sieci współpracy urbanistów w ramach obszarów metropolitalnych, regionów, powiatów w celu doskonalenia umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami stawianymi przez prawników, deweloperów, samorzady i mieszkańców,
- zwiększenia aktywności i bardziej efektywnych sposobów konsultacji planów,
- koordynacji planowania rozwoju z planowaniem przestrzennym, w tym ilustrowania planów rozwoju.

HUMAN AND SPATIAL COMPONENTS IN LOCAL DEVELOPMENT STRATEGY, LONDON EXPERIENCE

People and places become focal points of Local Developments Frameworks in the British planning practice.

A public participation is executed through:

- Polls
- Open discussions and focus groups
- Exhibitions
- Conferences and public meetings
- Local Panels and Partnerships
- Panels of Experts
- Websites
- Blogs, forums, Twitter, Facebook, MySpace etc.
- Public voting to set priorities and choose design solutions referring to particular public investments.

The key issue is to reach the widest spectrum of inhabitants and opinions possible, with a particular importance to a youth involvement. They are the key clients for long term plans. Consultations require an innovative approach, a use of contemporary, internet and mobile based communication channels.

A spatial dimension of development strategies is attained mainly through maps and illustrations of key resources, actions and visions. Talking about places strengthens a local identity. LDF documents lost their unlimited replicability for the benefit of local societies.

The new approach requires new skills. The legal framework provides a great degree of flexibility and space for innovation. An exchange of good practice seems to be the most effective way of spinning the quality of documents. There were national and regional organizations created to support the exchange of experience, trainings and design surgeries. A public participation, spatial planning and an integration of local government activities aim to increase efficiency of public services and rationalization of public spending. This postulate should not be purely ideological or technical – it needs to be set on solid foundations of professional knowledge, skills and guidance.

There is a wide scope for an application of British experience in Poland. Urban design and planning professionals should seek for:

- Networking of planning professionals at the local level in order to enable exchange of practice and building professional capacity in regions;
- An improved consultation processes, they should be more effective and targeted;

- A coordination of spatial planning and development planning, including efforts towards including visual communication in strategies.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *Creating successful masterplans*, CABE, Londyn 2008
- [2] *Planning for places: delivering good design through core strategies*, CABE, Londyn 2009
- [3] *Local Government Act 2000 (C.22)*, Parlament Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, podpisany przez Królową 28 lipca 2000
- [4] *Croydon's Statement of Community Involvement*, London Borough of Croydon, Londyn 2007
- [5] *Towards preferred strategy*, London Borough of Croydon, Londyn 2010
- [6] *Local Development Framework – Adopted Statement of Community Involvement*, London Borough of Greenwich, Londyn 2009
- [7] *LDF core strategy*, London Borough of Richmond, Londyn 2009
- [8] *Core Strategy 2025*, London Borough of Tower Hamlets; Londyn 2008
- [9] *Our place in London. Preferred options – core strategy*, London Borough of Waltham Forest, Londyn 2010
- [10] *Planning and Compulsory Purchase Act 2004*
- [11] *Local Development Framework, Community Involvement*, The Royal Borough of Kensington and Chelsea, Londyn 2007
- [12] *Town and Country Planning Act 1990 (C.8)*, Parlament Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, podpisany przez Królową 24 maja 1990
- [13] Mayor of London, "The London Plan 2005", Londyn 2005;
- [14] Mayor of London, "The London Plan – Draft Replacement Plan", Londyn, 2009;
- [15] www.designforlondon.gov.uk
- [16] www.talk2croydon.co.uk/imagine-croydon
- [17] www.urbandesignlondon.com/
- [18] www.imaginecroydon.com/Wiki/tiki-index.php

O AUTORZE

Dr inż. arch. Agnieszka Zimnicka specjalizuje się w zagadnieniach na pograniczu projektowania urbanistycznego, planowania rozwoju i zarządzania miastami. Jest autorem ponad 25 publikacji krajowych i zagranicznych. Jej prace naukowe i projektowe były wielokrotnie wyróżniane. Brała udział, zarówno jako członek zespołu jak i jako kierownik projektu, w wielu naukowych i edukacyjnych przedsięwzięciach w kraju i za granicą. Obecnie pracuje w Urzędzie Londyńskiej Gminy Croydon, w Wydziale Planowania, Regeneracji i Konserwacji.

AUTHOR'S NOTE

Dr Agnieszka Zimnicka specializes in urban design, development planning and urban management. She is an author of over 25 publications in Poland and abroad. Her research and design works were awarded by the Ministry of Infrastructure and professional organizations. She participated, as well as a team member as a project manager, in a number of scientific and educational endeavors in Poland and abroad. Presently, apart from a research work, she is employed in the Department of Planning, Regeneration and Conservation in London Borough of Croydon.